

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

BuildDesk helpt gemeenten bij het uitdragen van bereikte resultaten: preach what you practice!

Gebouwen zijn goed voor veertig procent van het totale Nederlandse energieverbruik. Dat is meer dan in de industrie of in het vervoer. Juist in de 'gebouwde omgeving' zijn met tamelijk eenvoudige ingrepen grote verbeteringen mogelijk. De technieken zijn bekend, beschikbaar en rendabel. Alle reden dus om juist nu concrete stappen te zetten.

Nieuwbouw: bij uitstek geschikt voor duurzaamheids slag.

BuildDesk heeft bijgedragen aan de vertaalslag van Cradle to Cradle naar een programma van eisen voor het nieuwe stads kantoor. Voor de aanbesteding van het Stads kantoor van de gemeente Delft en de gemeente Lansingerland heeft BuildDesk de inzendingen van de architecten beoordeeld op het thema duurzaam bouwen.

BuildDesk kijkt niet alleen naar energie, maar gaat integraal te werk. Het resultaat is een plan van aanpak dat leidt tot vermindering van energievervalsing, maar ook tot kostenbesparing, verantwoord materiaalgebruik en een verhoogd comfort in gemeentelijke gebouwen.

Natuurlijk moment
Geplande nieuwbouw is bij uitstek het moment om een duurzaam gebouw te realiseren, zoals in de gemeente Venlo waar

Maak het zichtbaar
Een duurzaam stads kantoor is iets om trots op te zijn. Een gemeente geeft hiermee het goede voorbeeld aan inwoners en bedrijven en creëert enthousiasme voor duurzaamheid. BuildDesk helpt gemeenten bij het uitdragen van bereikte resultaten: preach what you practice!

Meer weten? Neem contact op met Olaf Ooijevaar, olaf.ooijevaar@builddesk.com

Klimaat en Beleid is onderdeel van BuildDesk, een onderneming met een missie: energie-efficiëntie en duurzaamheid in gebouw en omgeving door het uniek verbinden van mensen, kennis en ervaring. Samen met onze klanten werken wij aan regionale en lokale antwoorden op het mondiale vraagstuk van klimaatverandering.

Energie-efficiëntie en duurzaamheid in gebouw en omgeving.

De mogelijkheden voor duurzaamheid en energie-efficiëntie in uw gemeente bespreken? Neem contact op met Theo Voskuilen, theo.voskuilen@builddesk.com

Bestel de nieuwste productsheets met de antwoordkaart.

Wat doen we verder bij Klimaat en Beleid?

Ons idealisme is niet onze enige drijfveer. Een werkelijke duurzame verandering vraagt om een zakelijke aanpak: met oog voor financiële mogelijkheden, begrip voor twijfels of kritische vragen, met zicht op haalbare en inspirerende doelen en met kans op kleine tussentijdse successen.

Klimaat en Beleid is actief in de gehele beleids cyclus van onderzoek, beleid,

uitvoering, monitoring en evaluatie. Ons zwaartepunt ligt bij procesbegeleiding en advisering over energie, een duurzame leefomgeving en klimaatverandering. We hebben verstand van processen en van inhoud, een combinatie die ons uniek maakt. We ondersteunen graag bij de keuze van speerpunten en tot de verbeelding sprekende ambities. We ontwikkelen gedegen communicatie-

plannen om draagvlak voor beleid te vergroten. En we helpen onze klanten bij de uitvoering van het beleid. Bij de begeleiding van lokale klimaatinitiatieven werken wij onder andere aan het onderwerp klimaatadaptatie, onderzoeken de mogelijkheden van windenergie, berekenen de haalbaarheid van bio-energie, organiseren discussiebijeenkomsten of bedenken communicatiecampagnes.

Klimaat en Beleid bestaat uit ruim twintig experts, die kennis vanuit diverse disciplines samenbrengen. Ingenieurs, milieukundigen, biologen, communicatie-deskundigen en bouwkundigen werken samen in multidisciplinaire teams.

De 6 SLoK-thema's

- Gemeentelijke organisatie
- Woningen
- Utiliteit
- Bedrijven
- Verkeer & Vervoer
- Grootschalige Duurzame Energieopties

Klimaatbeleid; Denk mondiaal, handel lokaal.

Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven of kortweg 'SLoK', onder die naam opende op 1 juli 2008 de opvolger van het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS). De regeling geeft gemeenten en provincies een steuntje in de rug en helpt om de kosten van nieuwe klimaatprojecten te dekken.

Belangstelling groot
Hoewel de regeling nog tot 1 september 2009 geopend is, blijkt het beschikbare budget al begin 2009 ruim overtekend. Ruim 300 gemeenten dienden een aanvraag in bij SenterNovem.

BuildDesk verzorgde de aanvraag voor tientallen gemeenten. Veel gemeenten grijpen SLoK aan om een impuls te geven aan de lokale economie. Duurzaamheid en

klimaatbeleid zijn ook voor bedrijven thema's die meer en meer bepalend worden in de bedrijfsvoering. Daarbij valt op dat van de zes thema's waarop gemeenten projecten konden indienen, vooral werd ingezet op 'Gemeentelijke organisatie' en 'Woningen'. Dit zijn de thema's waarop gemeenten de meeste invloed hebben; de inzet op de eigen gebouwen en voorzieningen maakt ook duidelijk dat gemeenten hun voorbeeldrol serieus nemen.

BuildDesk heeft de afgelopen jaren veel gemeenten ondersteund, waaronder de koplopers van Nederland. Deze ervaringen hebben geleid tot nieuwe aanpakken, die BuildDesk graag aanbiedt bij de uitvoering van een nieuwe ronde lokale klimaatprojecten. In deze nieuwsbrief leest u hoe BuildDesk ook uw gemeente van dienst kan zijn!

nr. 01|09

een uitgave van BuildDesk

Klimaat en Beleid

Inhoud

De gemeentelijke organisatie Klimaatneutraal	2
Bewonerscampagnes	3
BuildDesk in de praktijk: Woonpark Gelderland	4
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	5
Wat doen we verder bij Klimaat en Beleid?	6

Antwoordkaart build¹desk

Ik wil graag de volgende productsheets ontvangen:

- BuildDesk: uw partner voor gemeentelijk klimaatbeleid
- Gemeentelijk vastgoed & energiebesparing
- Particuliere woningen & energiebesparing
- Doelgroepcommunicatie
- Duurzame lokale energiebedrijven

Naam:

Organisatie:

Adres:

Postcode:

Plaats:

E-mail:

Ik wil graag meer informatie/bel mij

Tel.:

Colofon

Redactie: Jeroen Vanson, Ruud van Vliet en Theo Voskuilen

Eindredactie: Anne Romeijn

Beeld: Beeldbank BuildDesk

Vormgeving: Bureau De Hoge, Zaltbommel

BuildDesk Klimaat en Beleid
Oude Delft 49
Postbus 2960
2601 CZ Delft

Tel.: 015 - 2150 215
info@builddesk.nl
www.builddesk.nl

contactpersoon
Dhr. Theo Voskuilen
theo.voskuilen@builddesk.com

build¹desk

Energieneutraal, klimaatneutraal, CO₂-neutraal, wat is wat?

Er worden verschillende termen gehanteerd zoals energieneutraal, klimaatneutraal en CO₂-neutraal.

Definities, in oplopende volgorde van zwaarte:

• **CO₂-neutraal:** de organisatie heeft geen netto

uitstoot van CO₂, door het beperken, voorkomen en eventueel compenseren van CO₂-uitstoot.

• **Klimaatneutraal:** de organisatie oefent geen invloed uit op het klimaat bij al haar activiteiten. Geen netto uitstoot van

broeikasgassen kooldioxide (CO₂), methaan (CH₄), lachgas (N₂O) en een aantal fluorverbindingen.

• **Energieneutraal:** voor de eigen energievraag maakt de organisatie alleen gebruik van hernieuwbare energiebronnen.

In opdracht van SenterNovem heeft BuildDesk een stappenplan naar een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie opgesteld.

De gemeentelijke organisatie klimaatneutraal

Veel gemeenten leggen in hun klimaatbeleid de nadruk op het klimaat- of energieneutraal maken van de gemeentelijke organisatie. Hiermee neemt een gemeente bewust de voorbeeldrol op zich.

De bedrijfsvoering van lokale overheden vraagt veel energie: voor de verwarming en koeling van de gebouwen, het gemeentelijk wagenpark, de computers, enzovoort. Ook andere broeikasgassen spelen een rol bij de werkprocessen van gemeenten. Denk maar eens aan de afvalstromen waar onder andere methaan en CFK's bij vrij kunnen komen. Door klimaatneutraal te worden

neemt een gemeentelijke of provinciale organisatie haar verantwoordelijkheid en minimaliseert haar bijdrage aan het versterkte broeikaseffect.

Stappenplan klimaatneutrale organisatie

In opdracht van SenterNovem heeft BuildDesk een stappenplan "Klimaatneutrale gemeentelijke / provinciale organisatie" opgesteld. Dit

stappenplan is ontwikkeld samen met de gemeenten Haarlem en Maassluis en de provincie Noord-Holland. In het plan zijn negen stappen opgenomen die leiden tot klimaatneutraliteit. BuildDesk gebruikt het stappenplan ook zelf om een klimaatneutrale organisatie te worden.

Meer weten? Neem contact op met Ruud van Vliet. ruud.van.vliet@builddesk.com

Voorbeeldprojecten BuildDesk:

Gemeentelijke organisatie:

- Ontwikkeling duurzame stadskantoren
- Quickscan energie gemeentelijk vastgoed
- Scholenprojecten: Frisse & Energieke scholen

Woningen:

- Vermindering energievervalsing in de bestaande bouw: Bewonerscampagnes

Utiliteit:

- Duurzame utiliteitsbouw
- Geïntegreerd ontwerpen

Bedrijven:

- Opstellen klimaatbeleid samen met overheden en bedrijven: Hotspot Tilburg

Duurzame energie:

- Aanbesteding biomassaströmen
- Draagvlakvergroting windenergie

Negen stappen naar klimaatneutrale organisatie

1. Politiek besluit op hoofdlijnen
2. Afbakening
3. Inventariseren huidige situatie
4. Maatregelenlijst en analyse
5. Politiek besluit over ambitie en financiën
6. Opstellen Plan van Aanpak
7. Managementbesluit
8. Politiek besluit over de uitvoering
9. Uitvoeren en evalueren

Bewonerscampagnes

Bewonersgedrag is een belangrijke schakel in het tegengaan van energievervalsing in bestaande woningen. De meerderheid van de actieve Nederlandse gemeenten heeft projecten gericht op de beïnvloeding van bewonersgedrag opgenomen als onderdeel van haar klimaatbeleid.

Dat een eenzijdige voorlichtingscampagne niet meer volstaat, is de laatste jaren duidelijk geworden. BuildDesk onderkent dit gegeven en streeft in haar projecten naar vernieuwende methoden. En met succes.

Van regionale campagne...

In 2008 heeft BuildDesk in opdracht van Milieu & Afval Regio Breda (12 samenwerkende gemeenten in West-Brabant) een regionale bewonerscampagne ontwikkeld en uitgevoerd. Het doel was om bewoners enthousiast te krijgen voor energiebesparing. In plaats van een massacampagne (het ging om 170.000 huishoudens) werd gekozen voor maatwerk. Elke gemeente bedacht in goed overleg met wethouders en ambtenaren een aanpak, die het onderwerp naar de mensen toe bracht. Door goed samen te werken, is voor relatief lage

kosten per gemeente een prachtig resultaat neergezet. Duizenden mensen deden mee aan de energiequiz en gingen mee op excursie. Of zij kwamen naar de 'huiskameravonden', waar lokale bedrijven hun energiebesparende producten presenteerden en bezoekers in een nagebouwde huiskamer zagen op welke manieren verspilling van energie te verminderen is. Ook het lokale journaal pikte het nieuws snel op: de campagne werd breed uitgemeten in de verschillende media.

...tot wijkaanpak

In de gemeente Breda heeft BuildDesk juist een aanpak op wijkniveau ontwikkeld. Deze campagne was gericht op vijfhonderd particuliere huiseigenaren in Breda en had als doel de huiseigenaren energiebesparende maatregelen aan de eigen woning te laten nemen. Het

'Huiskameravonden': plek voor discussie.

uitgangspunt in dit project was om de markt hierbij te betrekken (aannemers, installateurs) en om bewoners zelf te laten beslissen, terwijl de gemeente zo ideaal mogelijke omstandigheden creëert. Elke geïnteresseerde bewoner ontving een energieadvies op maat voor de woning. Door middel van een persoonlijke aanpak, waarbij bewoners en bedrijven actief hun bijdrage leverden aan het project, ontstond een bevolgen groep van 46 huishoudens

die offertes aanvraagden voor hun woning. Door goed contact tussen alle betrokken partijen, wisten bewoners zich in elke fase gesteund door de gemeente. In totaal hebben dus 10% van de huishoudens meegedaan: een uitstekend resultaat.

Meer informatie? Neem contact op met Marjo Kroese, marjo.kroese@builddesk.com

builddesk

BuildDesk in de praktijk: Woonpark Gelderland

Woonpark Gelderland is een onderdeel van het Gelders Klimaatprogramma 'Aanpakken en aanpassen', waarmee de provincie Gelderland de koers naar een klimaatneutraal en klimaatbestendig Gelderland in 2050 heeft ingezet.

Gelderse gemeenten die zich aanmelden moeten een locatie beschikbaar hebben voor minimaal 150 nieuwbouwwoningen.

Met dit programma neemt de Provincie het initiatief om in vier proefprojecten de krachten te bundelen met marktpartijen en gemeenten om klimaatneutraal bouwen in Gelderland van de grond te krijgen.

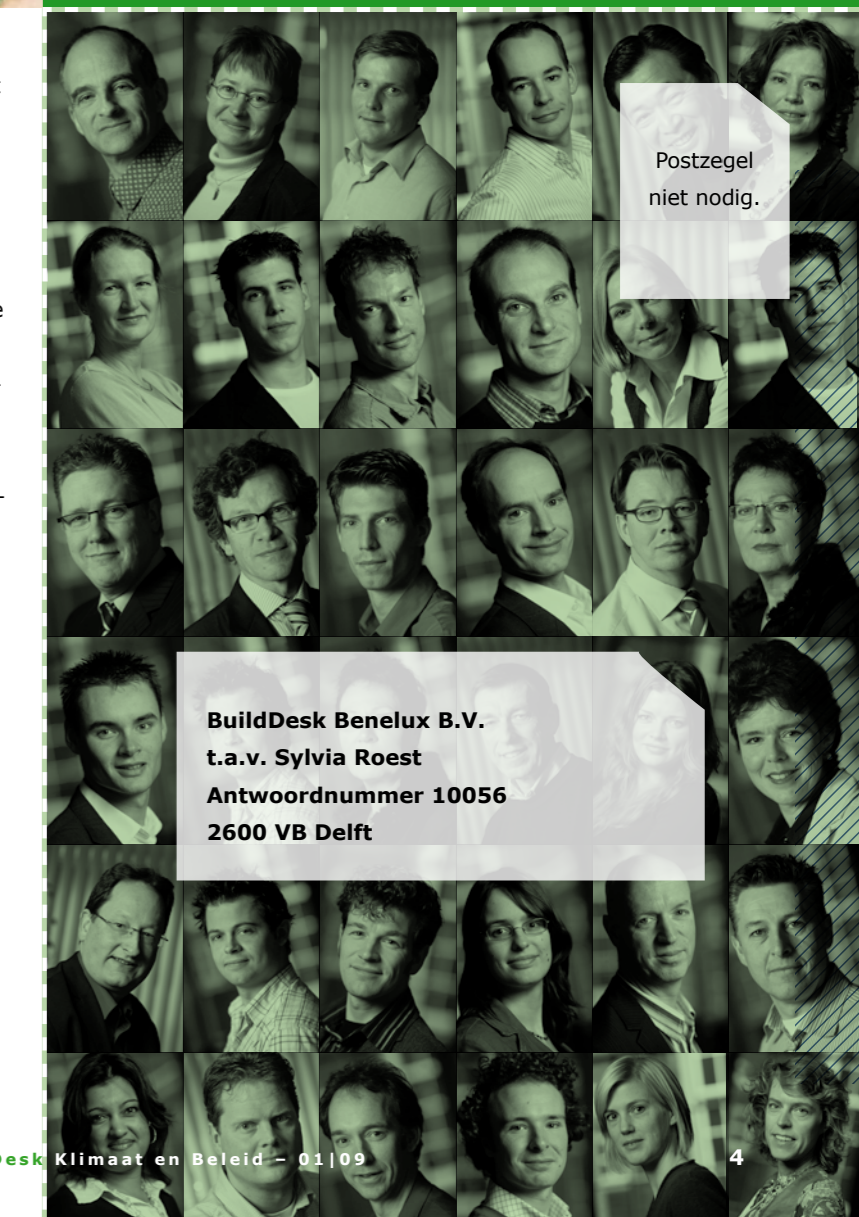
Gelderse gemeenten die zich aanmelden moeten een locatie beschikbaar hebben voor minimaal 150 nieuwbouwwoningen. De belangstelling is groot. BuildDesk ondersteunt de projecten in Nijmegen en Ede. Samen met de gemeenten en betrokken partijen stelt BuildDesk creatieve en realistische plannen op voor de optimale energievoorzie-

ning van een gebied, met duurzaamheid in bredere zin dan alléén energie. Hierbij neemt BuildDesk expliciet duurzame ruimtelijke, economische en sociale structuren mee die bepalend kunnen zijn voor de kansen en mogelijkheden van een gebied. U kunt daarbij denken aan een woonwijk, bedrijventerrein, stad of zelfs een hele regio.

Meer weten? Neem contact op met Krijn Braber, krijn.braber@builddesk.com

Lokaal Duurzaam Energiediensten Bedrijf

De exploitatie van decentrale energieconcepten is bij uitstek geschikt voor lokale marktpartijen. Dat kan door middel van een Lokaal Duurzaam Energiediensten Bedrijf. Dit is een innovatief model om zowel de realisatie van de vermindering van energievervalsing, als van duurzame energie te financieren. Een belangrijk voordeel hiervan is dat de geldstromen voor de energievoorziening (door de burgers betaalde energierekeningen) grotendeels binnen de grenzen van de gemeente of regio blijven en niet wegvloeien naar grote (inter)nationale energiebedrijven. BuildDesk werkt deze concepten momenteel uit voor Apeldoorn en Tilburg.

Postzegel niet nodig.

BuildDesk Benelux B.V.
t.a.v. Sylvia Roest
Antwoordnummer 10056
2600 VB Delft